Rolnictwo i leśnictwo

ROLNICTWO

1.Charakterystyka ogólna

Powiat Kaliski jest regionem rolniczym. Posiada duże zróżnicowanie pod względem budowy gleb jak i ich wartości użytkowej. Są to gleby różnych typów z przewagą gleb słabych. Najbardziej wartościowe rolniczo to tereny gmin: Żelazków, Blizanów i Stawiszyn w północno – zachodniej części .Na pozostałym obszarze przeważają gleby piaszczyste. Gleby klasy I-III i IV stanowią 45,5 % powierzchni powiatu a gleby klasy – V i VI stanowią 54,5% wszystkich użytków rolnych.

Obrazuje to poniższa tabela

Użytki rolne wg. klas bonitacyjnych w powiecie i gminach powiatu kaliskiego w %

Lp	Gmina	Klasa I-III	Klasa IV	Klasa V-VI
1	Blizanów	49,7	19,9	30,4
2	Brzeziny	0,1	16,8	83,1
3	Ceków Kolonia	19,7	19,6	60,7
4	Godziesze Wielkie	1,3	20,9	77,8
5	Koźminek	16,6	16,4	67
6	Lisków	11,2	16,8	72
7	Mycielin	16	21,7	62,3
8	Opatówek	14	23,8	62,2
9	Stawiszyn	50,6	14,4	35
10	Szczytniki	25,9		39,7
11	Żelazków	50,5	25,1	34,4
	Powiat	**24,6**	**20,9**	**54,5**

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych zawartych w: Kierunkach rozwoju powiatu kaliskiego na lata 2000-2003.

2.Użytkowanie gruntów.

Użytki rolne zajmują w powiecie kaliskim obszar 78.751 ha co stanowi 67,9 % ogólnej powierzchni powiatu (116.002 ha).Powierzchnia gruntów ornych wynosi 66.881 ha natomiast powierzchnia łąk i pastwisk -10.693.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wynosi - 22.855 ha co stanowi około 20 % ogólnej powierzchni powiatu , przy największym udziale lasów w gminie Brzeziny – około 43 % a najmniejszym w gminie Szczytniki – około 4 %.

W poniższym zestawieniu przedstawiono strukturę użytkowania gruntów w powiecie.

Powierzchnia i użytkowanie gruntów w powiecie kaliskim

Forma użytkowania	Ogółem (ha)	Udział w (%)
Powierzchnia użytków rolnych	78.751	67,89
w tym grunty orne	66.881	57,66

w tym sady	1.178	1,02
w tym łąki	8.783	7,57
w tym pastwiska	1.910	1,65
Lasy i grunty leśne	22.855	19,78
Pozostałe grunty i nieużytki	14.300	12,33
Razem	**116.002**	**100**

3. Struktura gospodarstw rolnych.

Za gospodarstwo rolne uważa się obszar użytków rolnych i innych gruntów o powierzchni ponad 1 ha.

Ogólna ilość gospodarstw rolnych wynosi 12.684 szt. Średnia powierzchnia gospodarstwa na terenie powiatu wynosi 6,96 ha.(źródło: GUS -2002).

Analiza struktury obszarowej wykazuje ,że dominują jednak gospodarstwa małe do 5 ha (52,4 %) oraz od 5 do 10 ha (31,3%).

4. Produkcja roślinna.

Produkcja roślinna ma decydujący wpływ na produkcję rolną , która stanowi ważne źródło dochodów wszystkich gospodarstw rolnych i w istotny sposób oddziaływuje na stan zasobności rynku żywnościowego .W powiecie kaliskim produkcja roślinna jest w dużej mierze podporządkowana produkcji zwierzęcej a w tym produkcji pasz.

W strukturze zasiewów dominują zboża -79,8 % (51.7tys.ha) oraz ziemniaki -7,5 % (4.750 ha). Nastąpiły istotne zmiany w strukturze zasiewów poszczególnych upraw. Wzrosła powierzchnia upraw zbóż wyżej plonujących zwłaszcza jęczmienia, pszenżyta i pszenicy . Spadła natomiast powierzchnia upraw o mniejszych możliwościach plonowania (mieszanek zbożowych).

Zmiany w strukturze zasiewów a zwłaszcza wzrost areału uprawy zbóż i zmniejszenie areału uprawy ziemniaków w stosunku do roku 1996 (o 50 %) dokonały się z uwagi na potrzeby wzrastającego pogłowia trzody chlewnej. Duży wpływ na taką zmianę ma zmiana technologii żywienia (z tradycyjnego na żywienie paszami treściwymi).

5.Ogrodnictwo i warzywnictwo.

Powierzchnia sadów w powiecie wg danych GUS w porównaniu z rokiem 1998 spadła o 31,7% i wynosi 1.174 ha.

Najwięcej sadów znajduje się na terenie gm. Koźminek- 361 ha, Opatówek-310, Żelazków – 148 ha i Szczytniki – 127 ha., najmniej na terenie gm. Brzeziny – 8 ha, Godziesze-23 ha i Lisków -24 ha.

Sadownictwa charakteryzuje się małą liczbą drzew na jednostce powierzchni, brakiem urządzeń do nawadniania oraz specjalistycznego sprzętu do pielęgnacji sadów i plantacji. Z powodu braku uregulowanego rynku owocowego oraz innych przyczyn występuje nadprodukcja bądź brak owoców. Lata nadprodukcji powodują zmniejszenie zainteresowania zakładaniem nowych nasadzeń. W momentach tych sytuację pogłębia niedostateczna ilość przechowalni oraz chłodni do przechowywania owoców. W zakresie zagospodarowania owoców i warzyw na terenie powiatu kaliskiego obserwuje się znaczne rezerwy. Powodem takiego stanu jest zaprzestanie działalności przez zakłady przetwórcze wcześniej funkcjonujące oraz ograniczenie produkcji przez zakłady istniejące .Poważnym problemem dla producentów warzyw i owoców jest import surowców (susz) , który stanowi znaczny udział w zabezpieczeniu potrzeb istniejących zakładów.

Zaznaczyć należy, że powierzchnia uprawy warzyw gruntowych na terenie powiatu kaliskiego zmniejszyła się o 9,3% z 3.264 ha w 1998 r. do 2.961 ha w 2002 r.

Największą powierzchnię w uprawie warzyw gruntowych zajmuje cebula (621 ha) , kapusta (589 ha) , marchew jadalna (439 ha) oraz ogórki (365 ha). W produkcji ogrodniczej a szczególnie w warzywnictwie powiat kaliski zajmuje liczące się miejsce w kraju.

Według danych uzyskanych z Urzędu Skarbowego na koniec 2003 roku na terenie powiatu kaliskiego powierzchnia upraw pod osłonami wynosiła ogółem 167,5 ha.

Największą powierzchnię upraw pod osłonami mają gm. Opatówek-(45,5 ha), Żelazków i Brzeziny (41,5 ha) oraz Blizanów – (31,7 ha).

Najmniejszą powierzchnię upraw pod osłonami mają gm. Mycielin – (0,2 ha), Lisków-(0,7 ha).

Natomiast według Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2002 r. powierzchnia upraw warzyw pod osłonami w gospodarstwach rolnych wynosiła ogółem- 288,30 ha . , z tego : pomidory - 169,76 ha ,ogórki -94,10 ha,papryka 1,26 ha oraz pozostałe – 23,18 ha.

W rejonach produkcji pod osłonami przyszłościowo należy planować powstawanie podmiotów specjalizujących się w :produkcji rozsady,przechowaniu sortowaniu i pakowaniu. Zaznaczyć należy , że na terenie powiatu kaliskiego podobnie jak w kraju , produkcja opiera się na kilku podstawowych gatunkach warzyw. Dlatego ważnym zadaniem do realizacji przez producentów na tym odcinku jest systematyczne dążenie do poszerzania asortymentu produkowanych warzyw.

6.Produkcja zwierzęca.

Analizując stan pogłowia zwierząt gospodarskich to w porównaniu z rokiem 1996 spadła liczebność pogłowia bydła o 15,7 % w tym krów o 12,4 % oraz koni o 40,8 % , natomiast wzrosła liczebność trzody chlewnej o 27,3 % w tym loch o 13,3 % i owiec o 5,4 %.

W gminach powiatu kaliskiego przedstawia się to następująco.

Najwięcej bydła jest w gminach:

– Żelazków – 4.701 szt. w tym krów 1.966 szt.

– Lisków – 4.287 szt. w tym krów 1.833 szt.

– Blizanów – 3.727 szt. w tym krów 1.737 szt.

– Godziesze – 3.505 szt. w tym krów 1.501 szt.

Najmniej bydła jest w gm. Stawiszyn – 1.880 szt. w tym krów 862 szt.

Największe pogłowie trzody chlewnej znajduje się w gminach:

– Szczytniki - 30.304 szt. w tym loch 3.039 szt.

– Godziesze – 24.968 szt. w tym loch 2.188 szt.

– Opatówek – 21.747 szt. w tym loch 1.986 szt.

– Brzeziny – 20.329 szt. W tym loch 1.990 szt.

Najmniejsze pogłowie trzody chlewnej jest w gm. Stawiszyn -6.996 szt w tym loch 771 szt i Ceków – 7.113 szt. w tym loch 766 szt.

Podstawowym czynnikiem ograniczającym rozwój chowu bydła szczególnie rzeźnego była niska opłacalność produkcji, spowodowana spadkiem popytu na wołowinę. Niekorzystnie kształtowały się również uwarunkowania produkcyjno-handlowe w chowie bydła mlecznego. Przy zwiększonej podaży mleka do skupu ceny mleka sukcesywnie spadały.

Owczarstwo jest kierunkiem produkcji, który w ostatnich latach stał się kierunkiem marginalnym . Brak rynku wewnętrznego na skóry i wełnę oraz brak tradycji w spożyciu mięsa baraniego zdecydował o nieopłacalności tego kierunku produkcji. Opłacalnym kierunkiem w chwili obecnej jest produkcja jagniąt i mięsa żywca baraniego na eksport.

Dominującym kierunkiem w produkcji zwierzęcej jest nadal chów trzody chlewnej. Około 70 % wyprodukowanego w powiecie mięsa wieprzowego musi znaleźć zbyt poza powiatem. Aktualny stan i struktura pogłowia trzody chlewnej, mimo stale zmieniających się ekonomicznych uwarunkowań produkcji żywca wieprzowego, wskazują na utrzymanie się wzrostowego trendu w chowie świń.

Reasumując można stwierdzić, że rolnictwo powiatu kaliskiego mimo swej wielokierunkowości jest rolnictwem w przeważającej mierze towarowym i zdolnym do konkurowania z partnerami europejskimi.

LEŚNICTWO

Na terenie Powiatu Kaliskiego znajduje się 23 595,0000 ha lasów z tego:
- 17 750,0000 ha stanowią lasy państwowe,
- 5 845,0000 ha stanowią lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa.

W gminach z terenu Powiatu Kaliskiego stan lasów przedstawia się następująco:

Lp.	Gmina	Powierzchnia lasów nie stan. wł. S.P. w ha	Powierzchnia pozostałych lasów w ha	Razem powierzchnia lasów w ha	Lesistość gminy w procentach
1	Blizanów	422,0000	3590,0000	4012,0000	25,49
2	Brzeziny	672,1000	4755,9000	5428,0000	42,75
3	Ceków Kolonia	663,5000	1793,5000	2457,0000	27,82
4	Godziesze Wielkie	1045,5000	586,5000	1632,0000	15,53
5	Koźminek	410,2000	464,8000	875,0000	9,90
6	Lisków	635,1000	58,9000	694,0000	9,17
7	Mycielin	825,6000	3292,4000	4118,0000	37,15
8	Opatówek	530,9000	228,1000	759,0000	7,27
9	Stawiszyn	320,0000	1958,0000	2278,0000	29,52
10	Szczytniki	267,4000	190,0000	458,0000	4,14
11	Żelazków	52,7000	831,3000	884,0000	7,78
Razem	**Powiat Kaliski**	**5 845,0000**	**17 750,0000**	**23 595,0000**	**20,35**

Najwięcej lasów znajduje się na terenie Gminy Brzeziny 5 428,0000 ha (lesistość 42,75 %) i na terenie Gminy Mycielin 4 118,0000 ha (lesistość 37,15 %) natomiast najmniej na terenie Gminy Szczytniki 458,0000 ha (lesistość 4,14 %) i na terenie Gminy Opatówek 759,0000 ha (lesistość 7,27 %).

Zgodnie z ustawą z dn. 28 września 1991 r. o lasach nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta i może go powierzyć w drodze porozumienia Nadleśniczemu. Zgodnie z zawartymi porozumieniami lasy niepaństwowe na terenie Powiatu Kaliskiego nadzorują Nadleśniczy Nadleśnictwa Kalisz (4 455,0000 ha) i Nadleśniczy Nadleśnictwa Grodziec (1 390,0000 ha).

Nadzór nad gospodarką leśną prowadzi się według uproszczonego planu urządzenia lasu, który jest sporządzany na okres 10 lat. Aktualnie na terenie powiatu ważne plany urządzenia lasu, posiadają wszystkie miejscowości z terenu gmin – Godziesze Wielkie, Brzeziny, Ceków Kolonia, Lisków, Opatówek, Szczytniki, Koźminek, Żelazków i Mycielin.W 2007 r. Starostwo Powiatowe zleciło opracowanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla Gminy i Miasta Stawiszyn oraz Gminy Blizanów.

Po zrealizowaniu tego zadania wszystkie lasy będące własnością osób fizycznych i wspólnot gruntowych na terenie Powiatu Kaliskiego będą miały aktualne uproszczone plany urządzenia lasu.